

Skoopi: De arbetsintegrerande sociala
företagens intresseorganisation

Remissvar ”Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22)”

Skoopi är de arbetsintegrerande sociala företagens intresseorganisation. Det innebär att vi företräder 150 medlemsföretag som alla har social och yrkesmässig integration. Som småföretagare inom branscher som har låga eller inga krav på formell kompetens möter vi ofta osund konkurrens från såväl Samhall, kriminalvården och kommuner som alla bedriver näringsverksamhet i syfte att skapa arbete och sysselsättning för personer som av olika skäl inte kommer in på arbetsmarknaden. Vårt fokus i det här yttrandet ligger därför på den osunda konkurrens våra medlemmar ofta upplever från offentliga aktörer.

Att bedöma skadan av den här typen av konkurrens är en grannlaga uppgift som är svår att hitta former för att enkelt bedöma. Vi ser också att utredaren haft något större fokus på ovanstående typ av näringsverksamhet och de undantag i 3 kap 1§ lagen om vissa kommunala befogenheter som ofta tas som intäkt för näringsverksamhet inom daglig verksamhet enligt LSS och kommunala arbetsmarknadsenheter. *”Kommuner får bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionshinder anställning om de inte i tillräcklig omfattning inom kommunen kan få lämpliga anställningar på annat sätt...”* Här ser vi återkommande hur kommuner hänvisar till detta undantag men i verksamheten finns ytterst få eller inga alls anställda med funktionshinder utan det handlar om ren sysselsättning i form av daglig verksamhet enligt LSS eller aktivitetskrav för försörjningsstöd. Vi ser därför med stor oro fram emot den kommunala kreativitet som riskerar följa i spåren av förslaget kring lag om aktivitetsplikt inom försörjningsstöd

Skoopis sammanfattande ställningstaganden

Skoopi delar i huvudsak utredningens problembild av att osund konkurrens från offentliga aktörer har en kraftig påverkan på framförallt småföretagande och därmed hämmar utvecklingen av ett starkt och livskraftigt lokalt näringsliv med förmåga att anställa också personer med behov av anpassningar i sina anställningar.

Vi ser därför positivt på såväl förslaget om att reglera offentliga aktörers säljverksamhet i en särskild lag men vill betona vikten av att då också ta bort ovan nämnda undantag i Lagen om vissa kommunala befogenheter.

Vi ser därför också positivt på förslaget om att införa en förbudsregel då nuvarande konfliktlösningsregler visat sig vara otillräckliga samt förslaget om krav på såväl regelbunden utvärdering av säljverksamhet och förslaget om ett krav på en särskild redovisning av säljverksamhet. Vi ser detta som mycket viktiga steg mot en större transparens och tydlighet i dessa frågor samt även en politisk medvetenhet om effekterna av dessa verksamheter om denna redovisning ska ske till kommunstyrelse och kan delegeras. Just denna politiska medvetenhet tror vi är en nyckelfråga för att komma åt de kommunala säljverksamheterna som bedriver osund konkurrens.

Tyvärr ser vi att nuvarande rollfördelning inte är verkningsfull och vi tillstyrker därför att Konkurrensverket ska vara både tillsyns- och beslutsmyndighet. Vi ser tyvärr också att det är nödvändigt med en marknadsstörningsavgift för att skapa en medvetenhet om dessa verksamheters påverkan på den lokala marknaden. Denna marknadsstörningsavgift bör därför ha ett relativt högt "lägst belopp" för att det inte ska anses vara allt för riskfritt att chansa med drift av mindre näringsverksamheter inom kommunerna som trots låg egen omsättning får stor påverkan på enskilda entreprenörers möjligheter att starta företag eller befintliga företags möjligheter att bedriva och utveckla sin verksamhet.

Allmänna synpunkter

Som tidigare nämnts ser vi att offentliga aktörers säljverksamhet hämmar eller snedvrider en effektiv konkurrens i relativt stor omfattning. Det faktum är att många av Konkurrensverkets ärenden har lagts ned i ett tidigt skede för att offentliga aktörer har ändrat förfarande eller upphört med säljverksamhet när de har blivit upplysta om problemen kan inte tas som intäkt för att denna osunda konkurrens inte har någon större påverkan på det lokala näringslivet. En entreprenör ska inte behöva driva en sådan process för att få stopp på osund konkurrens utan det måste finnas system som stoppar detta i förväg då många inte orkar gå in i bråk med en offentlig aktör.

Vi ser nu tydligt hur allt fler kommuner startar second hand verksamheter inom ramen för arbetsmarknadsenheter och liknande vilket kraftigt påverkar den branschens möjligheter att hitta en sund balans mellan kostnader, efterfrågan och pris till kund. I branscher där detta nu behöver ske snabbt pga klimatskäl som t ex byggåterbruk får detta katastrofala följder. Här kommer en tydlighet i begrepp som "försvarbarhet från allmän synpunkt vara centrala för att den föreslagna bevisbördan, där den offentliga aktören ska visa att verksamheten är försvarbar från allmän synpunkt ska få avsedd effekt. Finns inte en tydlighet i detta kommer det alltid vara försvarbart att t ex bedriva säljverksamheter i syfte att sysselsätta personer som av olika skäl behöver det.

För Skoopi, de arbetsintegrerande sociala företagens intresseorganisation

Ulrica Persson

Ordförande